

Nota activeren en afschrijven 2012

Gemeente Enschede

December 2012

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting	3
Hoofdstuk 1 Inleiding.....	5
Hoofdstuk 2 Investeren.....	6
Hoofdstuk 3 Activeren en waarden.....	7
3.1 Soorten vaste activa	7
3.1.1 Immateriële vaste activa.....	7
3.1.2 Materiële vaste activa.....	7
3.1.3 Financiële vaste activa	7
3.2 Economisch en maatschappelijk nut	8
3.3 Wanneer activeren?.....	8
3.4 Tijdstip van activeren	9
3.5 Omvang en gebruiksduur	9
3.6 Waardering activa	10
3.6.1 Waarderen tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs	10
3.6.2 Bruto activeren	10
3.6.3 Bijdrage van derden en bijdrage uit reserves.....	10
Hoofdstuk 4 Kapitaallasten.....	12
4.1 Afschrijving	12
4.1.1 Afschrijvingsmethoden	12
4.1.2 Aanvang afschrijven	12
4.1.3 Afschrijvingstermijn	12
4.1.4 Restwaarde	13
4.1.5 Extra afschrijvingen	13
4.1.6 Boekwinsten en boekverliezen	13
4.2 Rente	14
4.3 Kapitaallasten	14
4.3.1 Onderuitputting kapitaallasten	14
4.3.2 Vrijval kapitaallasten.....	14
4.3.3 Vervanging activa.....	15
4.3.4 Uitzonderingen	15
Hoofdstuk 5 Onderhoud activa	16
Hoofdstuk 6 Afsluitende bepalingen	17
6.1 Rechtspositie nota	17
6.2 Invoering en onderhoud nota	17
6.3 Hardheidsclausule	17
Bijlage 1 Definities	18
Bijlage 2 Relevante artikelen FV en BBV	21
Bijlage 3 Afschrijvingstermijnen	26

Samenvatting

In dit hoofdstuk zijn de belangrijkste Enschedese spelregels samengevat. Deze vormen een uitwerking van de verslaggevingregels omtrent activeren en waarderen, zoals die zijn vastgelegd in het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) en waarvoor wordt verwezen naar bijlage 2 van deze Nota.

1. De Raad verleent bij de vaststelling van de programmabegroting autorisatie voor vervangingsinvesteringen waarvoor dekking aanwezig is. De Raad geeft op andere momenten autorisatie voor de grote reguliere investeringsplannen en nieuwe / uitbreidingsinvesteringen (hoofdstuk 2).
2. Overschrijding van kredieten is toegestaan tot maximaal 5% of 50.000 euro. Grotere afwijkingen moeten tijdig aan de raad worden gemeld (hoofdstuk 2).
3. Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio worden niet geactiveerd maar direct ten laste van de exploitatierekening gebracht (paragraaf 3.1.1).
4. Investeringskredieten worden onderscheiden in:
 - a. investeringen met een meerjarig economisch nut – deze moeten worden geactiveerd;
 - b. investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut – deze worden geactiveerd voor zover sprake is van wegen, verkeersregelininstallaties en openbare verlichting (paragraaf 3.2).
5. Materiële vaste activa worden geactiveerd in het jaar van ingebruikname. Immateriële en financiële vaste activa worden geactiveerd in het jaar van verkrijging. De afschrijving start met ingang van het daaropvolgende begrotingsjaar (paragraaf 3.4).
6. Investeringskredieten dienen binnen 3 jaren na besluitvorming te zijn afgesloten (paragraaf 3.4).
7. Goederen met een verkrijgings- of vervaardigingsprijs van minder dan 10.000 euro en/of een gebruiksduur korter dan 3 jaren worden niet geactiveerd, maar direct ten laste van de exploitatie gebracht (paragraaf 3.5).
8. Op vaste activa met een beperkte levensduur wordt jaarlijks lineair afgeschreven afgestemd op de verwachte toekomstige levensduur (paragraaf 4.1.1).
9. Voor activering wordt de componentenbenadering toegepast (paragraaf 4.1.3).
10. De restwaarde van activa, waarover wordt afgeschreven, is nul (paragraaf 4.1.4).
11. Over zowel activa in gebruik als activa in uitvoering en onderhanden werk wordt rentetoerekening toegepast (paragraaf 4.2).
12. Onderuitputting op kapitaallasten vloeit terug naar de algemene middelen tenzij de dekking uit de eigen middelen of tariefproducten zijn gekomen. De vrijval wordt voorlopig gereserveerd in de reserve kapitaallasten (paragraaf 4.3.2).
13. Vrijval van kapitaallasten bij vervangingsinvesteringen blijft behoren tot het kapitaallastbudget mits er een vervangingsschema is opgesteld (paragraaf 4.3.3).

14. Kosten van onderhoud mogen niet worden geactiveerd tenzij sprake is van levensduurverlengende uitgaven (paragraaf 5.1).

Hoofdstuk 1 Inleiding

Het primaire doel van deze nota is de vertaling van de eisen, welke zijn neergelegd in het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) inzake de duurzame activa, naar de Enschedese situatie. De nota beoogt eveneens het aangeven van kaders voor een eenduidige wijze van omgang met, uit investeringen voortvloeiende, activa en kapitaallasten. Indien conform de nota wordt gehandeld dan zal een volledig en betrouwbaar beeld worden verkregen van de activa binnen de gemeente Enschede op basis van wettelijk gestelde normen en additionele inzichten.

Vanuit de materie welke ten grondslag ligt aan deze nota, o.a. het BBV en aanvullende financiële regelgeving, is vaktechnisch taalgebruik onvermijdelijk. Voor nadere toelichting van regelmatig voorkomende begrippen wordt verwezen naar bijlage 1 - Definities.

De basis voor de spelregels omtrent activeren en waarderen zijn vastgelegd in het BBV en de financiële verordening (FV) van de gemeente Enschede (ex artikel 212 Gemeentewet). In artikel 8 FV zijn de hoofdregels voor waardering en afschrijving van activa vastgelegd.

Artikel 8 – Waardering en afschrijving vaste activa

1. Activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs.
2. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten.
3. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van het actief kan worden toegerekend; in dat geval vermeldt de toelichting dat deze rente is geactiveerd.
4. Passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, met uitzondering van voorzieningen die tegen contante waarde zijn gewaardeerd.
5. Immateriële vaste activa worden in principe zo snel mogelijk afgeschreven.
6. Op de materiële vaste activa met economisch nut, zoals bedoeld in artikel 35 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV), wordt jaarlijks afgeschreven volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur.
7. Activa met een meerjarig maatschappelijk nut, zoals bedoeld in artikel 35 van het BBV, worden onder aftrek van bijdragen van derden en bestemmingsreserves ten laste van de exploitatie gebracht. De volgende materiële vaste activa met maatschappelijk nut worden in afwijking van het bovenstaande, geactiveerd: infrastructurele werken, wegen, verkeersregelinstallaties en openbare verlichting.
8. Het materiële vaste activum wordt geactiveerd in het jaar van ingebruikname. De afschrijving start met ingang van het daaropvolgende begrotingsjaar.
9. Het college biedt ten minste elke vier jaar een nota activeren en afschrijven aan met spelregels omtrent het activerings- en afschrijvingsbeleid. De uitgangspunten in dit artikel worden hierin verder uitgewerkt, de te hanteren afschrijvingstermijnen maken daar ook onderdeel van uit. De nota wordt door de raad vastgesteld.

In het vervolg van deze nota wordt verwezen naar de relevante artikelen uit het BBV en FV. De desbetreffende artikelen zijn in bijlage 2 bij deze nota gevoegd.

Hoofdstuk 2 Investerings

In dit hoofdstuk wordt nader ingegaan op investeringen.

Jaarlijks wordt bij het opstellen van de Programmabegroting de volgende informatie opgevraagd (artikel 4 lid 2 - FV):

- Het verloop van de geautoriseerde investeringskredieten en verwachte nieuwe investeringen met economisch nut.
- Het verloop van de geautoriseerde investeringskredieten en verwachte nieuwe investeringen met maatschappelijk nut. .

Deze informatie resulteert in een paragraaf over investeringen in het hoofdstuk over de financiële positie (artikel 20 lid 2 en 22 lid 2 BBV).

Er wordt bij de vaststelling van de Programmabegroting door de Raad kredieten verleend voor de vervangingsinvesteringen waarvoor dekking aanwezig is (artikel 5 lid 2 - FV). Deze dekking komt doorgaans uit de vrijvallende kapitaallasten dan wel uit een reserve die hiervoor is gevormd.

Er wordt bij de vaststelling van de programmabegroting géén autorisatie verleend voor:

- de grote reguliere investeringsplannen (zoals onderwijshuisvesting, wegenbeleidsplan, rioleringsplan, etc.); vanwege de omvang van deze investeringen moeten de desbetreffende jaarschijven nog separaat aan de Raad worden voorgelegd.
- de nieuwe en uitbreidingsinvesteringen, waarvoor nog geen krediet is gevraagd bij de Raad; deze worden middels separate raadsbesluiten toegekend.

Gedurende het boekjaar is het aan de raad voorbehouden om aanvullende investeringskredieten beschikbaar te stellen.

Investerings kunnen pas starten nadat de hiervoor benodigde kredieten door de Raad zijn goedgekeurd.

In de jaarrekening wordt van de investeringen de uitputting van de geautoriseerde investeringskredieten en de actuele raming van de totale uitgaven weergegeven (artikel 4 lid 3 - FV). Hierbij geldt de regel dat een overschrijding van 5% of maximaal 50.000 euro toegestaan is. Grotere afwijkingen moeten tijdig aan de raad moeten worden gemeld. Dit kan bijvoorbeeld in de Concernrapportage(s).

Hoofdstuk 3 Activeren en waarderen

Dit hoofdstuk gaat in op regels van activeren en waarderen.

3.1 Soorten vaste activa

Onder de vaste activa dienen afzonderlijk te worden opgenomen de immateriële-, de materiële en de financiële vaste activa. (Artikel 33 - BBV)

3.1.1 Immateriële vaste activa

In de balans worden onder de immateriële vaste activa afzonderlijk opgenomen:

- a. kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio;
- b. kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief. (Artikel 34 - BBV)

In de regel zijn dit investeringen, waar geen fysieke bezittingen tegenover staan.

Immateriële vaste activa worden in principe zo snel mogelijk afgeschreven (Artikel 8 lid 5 - FV). De gemeente Enschede heeft ervoor gekozen om, overeenkomstig de voorkeursvariant volgens het BBV, kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio van waardepapieren direct ten laste van de exploitatierekening te brengen.

3.1.2 Materiële vaste activa

In de balans dienen conform artikel 52 - BBV onder de vaste activa afzonderlijk te worden opgenomen:

- a. gronden en terreinen;
- b. woonruimten;
- c. gebouwen;
- d. grond-, weg- en waterbouwkundige werken;
- e. vervoermiddelen;
- f. machines, apparaten en installaties;
- g. overige materiële vaste activa.

Volgens lid 2 van hetzelfde artikel geldt dat in de toelichting op de balans het verloop van de activa gedurende het begrotingsjaar moet worden weergegeven en dat hieruit, voor zover van toepassing moet blijken:

- a. de boekwaarde aan het begin van het begrotingsjaar;
- b. de investeringen of desinvesteringen;
- c. de afschrijvingen;
- d. bijdragen van derden direct gerelateerd aan een actief;
- e. afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen;
- f. de boekwaarde aan het eind van het begrotingsjaar.

Van de materiële vaste activa wordt aangegeven welke in erfpacht zijn uitgegeven.

3.1.3 Financiële vaste activa

Het betreft activa welke een financiële waarde (zoals een bijdrage aan activa van derden) of een financieel bezit (bijvoorbeeld aandelenbezit) vertegenwoordigen. Conform Artikel 36 - BBV dienen in de balans onder de financiële vaste activa afzonderlijk te worden opgenomen:

- a. kapitaalverstrekkingen aan:
 - 1. deelnemingen;
 - 2. gemeenschappelijke regelingen;
 - 3. overige verbonden partijen;
- b. leningen aan:
 - 1. woningbouwcorporaties;
 - 2. deelnemingen;
 - 3. overige verbonden partijen;
- c. overige langlopende leningen;
- d. overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;
- e. bijdragen aan activa in eigendom van derden.

3.2 Economisch en maatschappelijk nut

In de balans dienen onder de materiële vaste activa (artikel 35 - BBV) afzonderlijk te worden opgenomen:

- a. investeringen met een economisch nut;
- b. investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Investeringen hebben *economisch nut* indien ze verhandelbaar zijn (er een markt voor is) en/of indien ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen, bijvoorbeeld door het vragen van rechten, heffingen, leges of prijzen (Artikel 59 lid 2 - BBV).

Investeringen in de openbare ruimte met een *maatschappelijk nut* genereren geen middelen, maar vervullen wel duidelijk een publieke taak. Het betreft investeringen in bijvoorbeeld wegen, water en groenvoorzieningen.

3.3 Wanneer activeren?

In deze paragraaf wordt ingegaan op alle vaste activa, zowel de immateriële, materiële als financiële activa.

Immateriële vaste activa

Conform artikel 60 BBV kunnen de *kosten van onderzoek en ontwikkeling* voor een bepaald actief worden geactiveerd indien:

- a. het voornemen bestaat het actief te gebruiken of te verkopen;
- b. de technische uitvoerbaarheid om het actief te voltooien vaststaat;
- c. het actief in de toekomst economisch of maatschappelijk nut zal genereren;
- d. de uitgaven die aan het actief zijn toe te rekenen betrouwbaar kunnen worden vastgesteld.

Om te kunnen activeren dient aan **alle** bovenvermelde voorwaarden te worden voldaan.

Conform artikel 34 van het BBV dient deze activering apart onder immateriële vaste activa te worden opgenomen in de balans.

Materiële vaste activa

Alle investeringen met een *economisch nut* worden geactiveerd (Artikel 59 lid 1 - BBV).

Investeringen in de openbare ruimte met een *maatschappelijk nut* **kunnen** worden geactiveerd (Artikel 59 lid 4 - BBV).

De gemeente Enschede heeft ervoor gekozen om investeringen in infrastructurele werken, wegen, verkeersregelininstallaties, openbare verlichting te activeren (Artikel 8 lid 7 - FV)¹. Alle

¹ Overeenkomstig de daarvoor vastgestelde beleidsplannen

overige investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut worden direct ten laste van de exploitatie gebracht.

Financiële vaste activa

Bijdragen aan activa in eigendom van derden mogen alleen worden geactiveerd indien (artikel 61 – BBV) :

- a. er sprake is van een investering door een derde;
- b. de investering bijdraagt aan de publieke taak;
- c. de derde zich heeft verplicht tot het daadwerkelijk investeren, op een wijze zoals is overeengekomen en;
- d. de bijdrage kan worden teruggevorderd, indien de derde in gebreke blijft of de provincie / gemeente anders recht kan doen gelden op de activa die samenhangen met de investering.

Voor activering als financieel vast activum dient de bijdrage aan **alle** bovenvermelde voorwaarden te voldoen.

Niet activeren:

- *Kunstvoorwerpen* met een cultuurhistorische waarde worden niet geactiveerd (artikel 59 lid 3 BBV). Deze activa vervullen uitsluitend een publieke functie en geen beleggingsfunctie.
- Investeringswerken met een maatschappelijk nut *niet zijnde* infrastructurele werken, wegen, verkeersregelinstanties, openbare verlichting worden niet geactiveerd (Artikel 8 lid 7 – FV).

3.4 Tijdstip van activeren

Vaste activa worden geactiveerd in het jaar van ingebruikname/verkrijging (Artikel 8 lid 8 – FV).

Investeringswerken welke worden vervaardigd en aan het eind van het jaar nog niet gereed zijn, dienen in de balans te worden opgenomen. Hierbij is van belang of de investeringen al dan niet voor eigen gebruik worden vervaardigd.

- Voor eigen gebruik vervaardigde activa welke nog niet gereed zijn (activa in uitvoering), worden onder de materiële vaste activa opgenomen.
- De activa welke niet voor eigen gebruik worden vervaardigd, zoals de complexen grondexploitatie, worden onder de voorraden (onderhanden werk) opgenomen.

Ieder investeringskrediet wordt binnen 3 jaren na besluitvorming afgesloten. Uitzondering hierop vormen:

- de meerjarig durende projecten waarvoor bij de investeringsaanvraag is vastgesteld dat de doorlooptijd langer dan 3 jaren bedraagt;
- de meerjarige projecten waarvoor bij de investeringsaanvraag is vastgelegd op welke wijze activering gaat plaatsvinden (bijvoorbeeld deelactivering).

3.5 Omvang en gebruiksduur

Goederen met een verkrijgings- of vervaardigingsprijs van minder dan 10.000 euro en/of een gebruiksduur korter dan 3 jaren worden niet geactiveerd, maar direct ten laste van de exploitatie gebracht. Dit om te voorkomen dat er relatief hoge beheerskosten worden gemaakt.

Investeringswerken in gronden en terreinen vormen hierop een uitzondering en worden altijd geactiveerd.

Identieke goederen welke binnen een boekjaar op verschillende momenten worden aangeschaft en gezamenlijk de 10.000 euro overschrijden dienen als cluster te worden geactiveerd.

3.6 Waardering activa

3.6.1 Waarderen tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs

Activa worden conform artikel 63 lid 1 – BBV gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs.

- De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en bijkomende kosten.
- De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van het actief kan worden toegerekend; in dat geval vermeldt de toelichting dat deze rente is geactiveerd.

Voor in erfpacht uitgegeven gronden geldt de uitgifteprijs van de eerste uitgifte als verkrijgingsprijs. Gronden in eeuwigdurende erfpacht worden gewaardeerd tegen registratiewaarde.

Van activa waarvan de bestemming verandert, wordt de actuele waarde van de nieuwe bestemming in de toelichting op de balans opgenomen.

3.6.2 Bruto activeren

Activa dienen voor het bedrag van de bruto investering (exclusief compensabele BTW) te worden geactiveerd (Artikel 62 lid 1 – BBV). Op deze hoofdregel zijn uitzonderingen mogelijk; in paragraaf 3.6.3 worden de uitzonderingen uitgewerkt.

Daarnaast is er in het BBV nog sprake van een overgangsregeling (artikel 76 – BBV). Activa, die op 31 december 1994 tegen actuele waarde zijn gewaardeerd, worden volgens de op dat moment aanwezige boekwaarde voor de rest van de periode afgeschreven. In afwijking van artikel 62, eerste lid, worden alle activa waar voor 31 december 2003 reserves op in mindering zijn gebracht op de waarde volgens de op 31 december 2003 aanwezige boekwaarde voor de rest van de periode afgeschreven.

3.6.3 Bijdrage van derden en bijdrage uit reserves

Voor de verwerking van bijdragen van derden en reserves is het onderscheid tussen investeringen met economisch nut en investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut van belang. Op basis van het onderscheid tussen deze twee soorten investeringen zal hieronder nader worden toegelicht hoe met de verschillende dekkingscomponenten moet worden omgegaan.

Investeringen met economisch nut

1. Verrekenen van bijdragen van derden met direct aantoonbare relatie
Bijdragen van derden kunnen op de waarde van de investering in mindering worden gebracht indien wordt voldaan aan de hieronder gestelde voorwaarden:

- er dient een direct aantoonbare relatie te zijn tussen de kosten van de investering en de daarvoor ontvangen vergoeding (artikel 62, lid 2 - BBV);
- er dienen geen specifieke voorwaarden voor terugbetaling te zijn gesteld door de geldgever.

Het verschil tussen de bruto investering en de bijdrage van derden wordt dan in de balans te geactiveerd. Dit wordt de “netto benadering” genoemd.

Indien de bijdrage van derden eerder wordt ontvangen dan het object, waarvoor de bijdrage is verstrekt, is aangeschaft of vervaardigd, dan dient de bijdrage tot aan het moment van activering als ontvangen voorschotbedragen in de balans te worden opgenomen.

2. Verrekenen van bijdragen van derden zonder direct aantoonbare relatie

Bijdragen van derden welke niet voldoen aan hierboven vermelde voorwaarden *mogen niet* op de waarde van de investering in mindering worden gebracht.

Om de bruto investering zo zuiver mogelijk in de subadministratie en balans tot uitdrukking te brengen is het van belang deze bijdrage van derden te passiveren. Dit passiveren betreft het doteren aan een voorziening (artikel 44, lid 2 - BBV). De voorziening dient bij ingebruikname en na vaststelling (afrekening) door de verstrekker vervolgens te worden overgeboekt naar een speciaal hiervoor ingestelde reserve bijdrage kapitaallasten. Vervolgens zullen conform de activeringsparameters van het bijbehorende activum periodiek middelen vrij vallen ter (gedeeltelijke) dekking van de kapitaallasten. Hiermee blijft zuiver inzichtelijk wat de bruto investering is geweest en wat er als bijdrage tegenover is verkregen. Indien het activum voortijdig wordt vervreemd of afgeboekt is exact zichtbaar wat er nog resteert aan waarde van zowel het activum als de bijdrage (i.v.m. eventuele terugbetalingsregeling).

3 Verrekenen van reserves

Op basis van het BBV *mogen* reserves *niet* meer op de waarde van een investering met economisch nut in mindering worden gebracht. Indien voor de dekking van de kapitaallasten van een investering met economisch nut een reserve wordt aangewend, dient het totaal aan te wenden bedrag te worden opgenomen in (of overgeheveld naar) de reserve bijdrage kapitaallasten. Betreffende reserve is een bestemmingsreserve waaraan de Raad een specifieke bestemming heeft gegeven. Vervolgens dient de reserve volgens de afschrijvingstermijn(en) van het bijbehorende activum vrij te vallen ter (gedeeltelijke) dekking van de kapitaallasten. Alle toevoegingen en onttrekkingen aan reserves dienen plaats te vinden via de resultaatbestemming bij de programmarekening (artikel 54, lid 2b - BBV).

Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut

Het BBV geeft aan dat het wenselijk is dat dit soort investeringen in een zo kort mogelijke termijn worden afgeschreven. Dit omdat voor deze middelen geen markt bestaat en deze middelen in het economische verkeer geen of geringe waarde vertegenwoordigen.

Binnen de gemeente Enschede wordt zowel de bijdrage van een derde als de bijdrage uit een reserve direct met de waarde van de te activeren investering (infrastructurele werken, wegen, verkeersregelininstallaties, openbare verlichting) verrekend. Dit houdt in dat voor betreffende investeringen de “netto benadering” wordt toegepast.

Hoofdstuk 4 Kapitaallasten

In dit hoofdstuk komen de componenten van de kapitaallasten, zijnde afschrijving en rente, aan de orde.

4.1 Afschrijving

Op vaste activa met een beperkte levensduur wordt jaarlijks afgeschreven volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige levensduur.

Conform artikel 64 - BBV dienen afschrijvingen onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar te geschieden. Slechts in uitzonderingsgevallen mogen de afschrijvingen geschieden op andere grondslagen dan die welke in het voorafgaande begrotingsjaar zijn toegepast. De reden voor de verandering wordt in de toelichting op de balans uiteengezet. Tevens wordt inzicht gegeven in haar betekenis voor de financiële positie en voor de baten en de lasten aan de hand van aangepaste cijfers voor het begrotingsjaar of voor het voorafgaande begrotingsjaar.

4.1.1 Afschrijvingsmethoden

Een afschrijvingsmethode is een financieel instrument om de periodieke duurzame waardevermindering van een investering financieel inzichtelijk te maken.

De gemeente Enschede hanteert de lineaire afschrijvingsmethode. Deze methode houdt in dat op basis van een vast percentage van de aanschafprijs, minus de eventuele restwaarde, de waarde van het activum periodiek wordt verminderd.

Alleen om gegronde redenen mag een alternatieve afschrijvingsmethode worden toegepast (bijvoorbeeld de annuïteitenmethode). Van een gegronde reden is bijvoorbeeld sprake als er door derden een andere methode van afschrijven wordt voorgeschreven. De Raad moet instemmen met een afwijking van de afschrijvingsmethode.

4.1.2 Aanvang afschrijven

Een vast actief wordt afgeschreven met ingang van het begrotingsjaar dat volgt op het jaar van activering (ingebruikname/verkrijging).

Op financiële vaste activa wordt niet afgeschreven. Een uitzondering hierop vormen de bijdragen aan activa in eigendom van derden. Hierop wordt afgeschreven met ingang van het jaar volgend op het jaar van activering. Op leningen wordt niet afgeschreven maar afgelost volgens het daarvoor geldende aflossingsschema.

4.1.3 Afschrijvingstermijn

Investeringen worden toegerekend aan de periode waarin zij nut opleveren (nuttigheids criterium). Op vaste activa met een beperkte levensduur wordt periodiek afgeschreven volgens een stelsel dat is afgestemd op de toekomstige gebruiksduur. Voor de bepaling van het afschrijvingspercentage dient de bijgevoegde afschrijvingstabel te worden gehanteerd. De Raad kan in voorkomende gevallen afwijken van de afschrijvingstermijnen zoals vermeld in bijlage 3 Afschrijvingstermijnen.

De afschrijvingsduur eindigt indien de boekwaarde geheel is afgeschreven, tenzij het activum eerder buiten gebruik is gesteld. Indien het activum eerder buiten gebruik wordt gesteld zal de boekwaarde in de betreffende boekingsperiode worden afgeboekt.

De gemeente Enschede past, conform het advies² van de commissie BBV, de zogenaamde componentenbenadering inzake materiële vaste activa toe. Deze benadering houdt in dat bijvoorbeeld een investering in een gebouw niet als één bedrag wordt geactiveerd en afgeschreven in 40 jaar maar dat het gebouw in componenten wordt geactiveerd en afgeschreven. Bijvoorbeeld de grond (niet afschrijven), casco gebouw (40 jaar), verwarmingsinstallatie (15 jaar), liftinstallatie (15 jaar) Hiermee wordt bewerkstelligd dat activa die naar aard en gebruik gelijksoortig zijn, op dezelfde grondslag worden gewaardeerd en behandeld. De categorieën die hiermee ontstaan, maken het eenvoudig om bijvoorbeeld herwaarderingslagen uit te voeren. In de tabel met afschrijvingstermijnen (bijlage 3) is rekening gehouden met deze componenten benadering.

Uitzonderingen:

- Voor investeringen met betrekking tot onderwijsobjecten gedaan vóór 1 januari 2004 geldt dat, in afwijking van hetgeen is opgenomen in bijlage 3 'Afschrijvingstermijnen', de afschrijvingstermijn zoals op 1 januari 2004 bepaald, wordt aangehouden. Voor investeringen met betrekking tot onderwijsobjecten vanaf 1 januari 2004 gelden de afschrijvingstermijnen volgens de bijlage.
- Voor investeringen die verband houden met huurderswensen van derden geldt dat de afschrijvingstermijn gelijk loopt met de (resterende) huurperiode volgens het desbetreffende huurcontract.

4.1.4 Restwaarde

De restwaarde is de geschatte waarde van een activum aan het eind van de gebruikstermijn. Deze vertegenwoordigt de opbrengstwaarde die na de gebruikstermijn nog gerealiseerd kan worden, verminderd met de te maken kosten voor verwijdering of vernietiging van het activum.

Gemeente Enschede stelt de restwaarde van activa in principe op nul. Dit uitgangspunt wordt gehanteerd vanwege de grote mate van onzekerheid rond het bepalen van de restwaarde van een activum (restwaarden liggen in de verre toekomst en zijn in grote mate onderhevig aan onzekere factoren vanuit de markt). Hierop kan in specifieke gevallen een uitzondering worden gemaakt (bijv. parkeergarage van Heekplein). Indien een restwaarde wordt gehanteerd, dient hiervoor goedkeuring van de Raad te worden verkregen.

4.1.5 Extra afschrijvingen

Slechts om gegronde redenen kan worden afgeweken van de vastgestelde afschrijvingstermijn (zie artikel 64, lid 2). Zoals gewijzigde inzichten in de verwachte toekomstige gebruiksduur van de investering. De totale gebruiksduur is bijvoorbeeld korter dan bij het oorspronkelijke activeringsmoment is ingeschat. De boekwaarde zal dan ten laste van de toekomstige exploitatieperiode worden gebracht. De reden voor de verandering wordt in de toelichting op de balans uiteengezet, waarbij inzicht wordt verstrekt in de financiële consequenties.

4.1.6 Boekwinsten en boekverliezen

Indien een actief wordt vervreemd en de opbrengst hiervan hoger is dan de boekwaarde is er sprake van een boekwinst. Deze boekwinst mag niet in mindering worden gebracht op de vervangingsinvestering. Inkomsten uit het afstoten van activa moeten worden gezien als baten en mogen niet eerder worden verwerkt alvorens ze zijn gerealiseerd. In de toelichting op de jaarrekening dienen deze te worden vermeld als incidentele baten.

² Notitie verkrijging / vervaardiging en onderhoud van kapitaalgoederen, Commissie BBV, mei 2007.

Indien er sprake is van een boekverlies, de opbrengst is lager dan de boekwaarde, dan wordt de extra afschrijving op overeenkomstige wijze in het jaar van vervreemding ten laste van de exploitatie gebracht.

4.2 Rente

Over het, in activa, geïnvesteerde vermogen wordt jaarlijks (op basis van boekwaarde per 1 januari) rente in rekening gebracht. Tenzij specifieke afzonderlijke rentepercentages zijn overeengekomen wordt bij alle investeringsbedragen de omslagrente berekend. Het rente omslagpercentage wordt jaarlijks bepaald en vastgesteld in de richtlijnen bij de programmabegroting.

Er zijn twee verschillende grondslagen voor renteberekening voor activa te onderscheiden namelijk:

1 Activa in uitvoering en onderhanden werk

Conform artikel 63, lid 3 van BBV kan rente over het tijdvak van vervaardiging van het actief worden toegerekend aan het actief. De grondslag voor de rentetoerekening is de stand van de totale investeringsuitgaven per 1 januari van dat betreffende jaar. Over het jaar waarin de kosten zijn ontstaan en geboekt wordt geen rente toerekening toegepast.

2 Activa in gebruik

Onder activa in gebruik wordt verstaan de fase van gereed product. Oftewel het in bedrijf hebben van het productiemiddel. Voor de renteberekening is de boekwaarde van belang. De renteverrekening vindt plaats over de boekwaarde per 1 januari van het betreffende actief.

4.3 Kapitaallasten

4.3.1 Onderuitputting kapitaallasten

Onderuitputting op de kapitaallasten kan op 2 manieren ontstaan, namelijk:

1. Indien de werkelijke kosten van een investering (actief) lager zijn dan de geraamde kosten.
2. Als activering op een later tijdstip dan gepland plaatsvindt waardoor ook vanaf een later moment sprake is van kapitaallasten.

In deze gevallen vloeit (begrotingstechnisch) het verschil tussen de geraamde kapitaallasten en de werkelijke kapitaallasten terug naar de algemene middelen.

De hierboven vermelde terugvloeiing geldt niet voor investeringen, waarbij de dekking uit eigen middelen is voortgekomen of bij investeringen in de zogenaamde tariefproducten (100% kostendekkende tariefsonderdelen zoals bijvoorbeeld rioolrecht en afvalstoffenheffing).

4.3.2 Vrijval kapitaallasten

Vrijval van kapitaallasten ontstaat indien een volledig afgeschreven actief nog in gebruik is en in de begroting kapitaallasten voor het (vervangend) actief zijn opgenomen.

Het bedrag aan vrijval van kapitaallasten voor bedrijfsmiddelen blijft tot het kapitaallastenbudget behoren op voorwaarde dat er is vastgesteld dat vervanging noodzakelijk is in de nabije toekomst. Indien het betreffende actief niet wordt vervangen dan vloeit de vrijval terug naar de algemene middelen.

Het bedrag aan vrijval van kapitaallasten op kredieten welke gedekt zijn uit nieuw beleid of zijn gedekt uit de algemene reserve (algemene middelen) vloeit terug naar de algemene middelen. Deze vrijval zal voorlopig worden gereserveerd in de reserve kapitaallasten.

Overigens is het budget voor kapitaallasten bedoeld voor activa die in eigen beheer worden opgericht of verkregen. Indien voor huur of lease wordt verkozen boven het actief in eigen beheer verkrijgen, dan moet dit budget worden geretourneerd aan de algemene middelen. Dan wel moeten er afspraken worden gemaakt over het overhevelen van het desbetreffende kapitaallastenbudget naar het budget voor huur- of leasekosten.

4.3.3 Vervanging activa

Indien de behoefte aan de beschikbaarheid van een activum, wanneer de levensduur ervan is verstreken, blijft voortbestaan, dient het activum vervangen te worden (going concern principe). Gezien de benodigde bezuinigingen en de financiële positie van de gemeente wordt echter niet automatisch verondersteld dat vervanging noodzakelijk is na afloop van de afschrijvingstermijn. Eerst wordt bepaald of het activum langer meegaat en of het activum ook daadwerkelijk vervangen moet worden.

Om in de vervanging te voorzien is het, om financieel economische redenen, noodzakelijk dat de kapitaallasten, welke vrijvallen door het afschrijven (volgens lineaire methode) op bestaande activa worden gereserveerd en gebruikt voor financiering van de vervanging.

Een belangrijk aspect dat bij vervanging een rol speelt is de prijsstijging van een vervangend activum in de tijd. Na verloop van tijd is het activum vaak niet meer aan te schaffen of te vervaardigen voor de in het verleden betaalde prijs. Dit houdt expliciet in, dat de huidige kapitaallasten niet voldoende zullen zijn voor de dekking bij daadwerkelijke vervanging. De dekking van de hogere kapitaallasten moet worden gevonden binnen het bestaande kapitaallastenbudget. In het uiterste geval kan een beroep worden gedaan op de reserve kapitaallasten.

Uitzondering: Indien de kapitaallasten volledig worden verdisconteerd in het tarief van de zogenaamde tariefproducten dienen de waardeinstijgingen eveneens in betreffende tarieven te worden verdisconteerd.

Opmerking: Bij vervanging van een bezitting, welke in het verleden niet in de activa (balans) is opgenomen zal een programma zelf dekking moeten zoeken. Indien mogelijk kunnen de kapitaallasten uit de reserve kapitaallasten worden geput.

4.3.4 Uitzonderingen

Binnen de gemeente Enschede is sprake van een aantal uitzonderingen³ op de bovengenoemde regels rondom kapitaallasten waarmee de raad heeft ingestemd:

- Mobiliteit: In tegenstelling tot de algemene spelregels rondom kapitaallasten mag de onderuitputting op kapitaallasten binnen het mobiliteitsplan terugvloeien naar het plan en niet vrijvallen ten gunste van de algemene middelen.
- Vastgoedbedrijf: De exploitatie van het vastgoedbedrijf heeft het karakter van een gesloten systeem (zie Vastgoednota Vastgoedbedrijf Enschede) Dit betekent dat de voor- en nadelen op de exploitatie, waaronder de kapitaallasten, ten gunste c.q. ten laste van de daarvoor ingestelde reserve komen.
- ICT en Huisvesting (product Interne dienstverlening): Voor investeringen in ICT en Huisvesting (inrichting) bestaan bestemmingsreserves waarin jaarlijks een vast bedrag gestort wordt om de jaarlijkse kapitaallasten van investeringen voor ICT en Huisvesting te dekken. De voor- en nadelen op de kapitaallasten komen ten gunste dan wel ten laste van deze reserves.

³ De uitzondering bij de Brandweer dat zij boekwinsten bij de verkoop van materieel reserveeren, komt per 1 januari 2013 te vervallen in verband met de overgang van de Brandweer naar de Veiligheidsregio Twente. Derhalve is deze uitzondering niet meer opgenomen in deze nota.

Hoofdstuk 5 Onderhoud activa

Vaste activa zijn meerdere jaren in gebruik en resulteren vaak in onderhoudskosten. De kosten van (klein en groot) onderhoud zijn niet levensduurverlengend en mogen niet worden geactiveerd⁴.

Kosten van klein onderhoud dienen in het jaar van uitvoering ten laste van de exploitatie te worden gebracht.

Kosten van groot onderhoud kunnen op twee wijzen in de administratie worden verwerkt;

- kosten in het jaar van uitvoering direct ten laste van de exploitatie brengen, met eventuele vrijval via resultaatbestemming van daartoe gevormde reserve;
- kosten in het jaar van uitvoering ten laste van een vooraf gevormde voorziening brengen (artikel 44, onderdeel c - BBV).

Kosten van het wegwerken van achterstallig onderhoud dienen conform een uitspraak van de commissie BBV⁵ ineens ten laste van de exploitatie te worden gebracht.

Indien een investering een levensduurverlengende functie heeft dan zal dit als een autonome levensduurverlengende investering worden aangemerkt en niet als onderhoud. Zo kan een renovatie van een (school)gebouw of riolering worden geactiveerd.

Het college biedt tenminste eens in de vier jaar de volgende plannen aan: wegenbeleidsplan, gemeentelijk rioleringsplan, kwaliteitsplan Onderhoud Openbare Ruimte, beleidsplan Openbare verlichting en Meerjaren Onderhoudsplan (onderwijs)gebouwen. De plannen geven het kader weer voor de inrichting van het onderhoud en het beoogde onderhoudsniveau. In de plannen staat ook vermeld wat de (meerjarige) financiële consequenties zijn van de plannen in relatie tot de meerjarencijfers van de begroting en het meerjarig budgettaire beslag. De plannen worden door de raad vastgesteld (artikel 16 lid 1 en 2 - FV).

Bij de jaarstukken doet het college in de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen verslag van de financiële consequenties en de voortgang van het geplande onderhoud aan openbare verlichting, groen, wegen, riolering en water, vastgoed, onderwijsgebouwen en sportaccommodaties (artikel 16 lid 4 - FV).

⁴ Pag 6, Notitie verkrijgen/vervaardigen en onderhoud kapitaalgoederen, commissie BBV, mei 2007.

⁵ Pag 6, Notitie verkrijgen/vervaardigen en onderhoud kapitaalgoederen, commissie BBV, mei 2007.

Hoofdstuk 6 Afsluitende bepalingen

6.1 Rechtspositie nota

Deze nota is geschreven als uitwerking van artikel 212 van de Gemeentewet waarin wordt gesteld dat de Raad bij verordening de regels voor waardering en afschrijving van activa vaststelt. Bij de uitvoering van de nota dient in acht te worden genomen dat zowel nieuwe wetteksten als rijksverordeningen prevaleren op de gemeenteverordening.

6.2 Invoering en onderhoud nota

De nota is op 17 december 2012 door de Raad vastgesteld. Eenmaal in de vier jaar zal de nota worden beoordeeld op toepasbaarheid en actualiteit (volgende actualisering in 2016). Indien wet- en regelgeving of omstandigheid dit vereist zal dit uiteraard eerder plaatsvinden.

6.3 Hardheidsclausule

In niet voorziene situaties behoudt de Raad het recht anders te beslissen dan in de nota is vermeld.

Bijlage 1 Definities

Vaktechnische taalgebruik is onvermijdelijk in deze nota. Daarom wordt voor de gebruikers van deze nota hieronder een aantal van de begrippen nader gedefinieerd.

Achterstallig onderhoud

Onderhoud dat niet op tijd is uitgevoerd, waardoor een onderhoudsnota is overschreden en niet wordt voldaan aan het gestelde kwaliteitsniveau. Achterstallig onderhoud ontstaat door lagere dan noodzakelijke lasten voor het desbetreffende kapitaalgoed in het verleden. Dit kan leiden tot kapitaalvernietiging.

Activa in uitvoering

Elk werk dat op balansdatum nog niet gereed is en voor eigen gebruik bestemd is.

Activeren

Het op de balans presenteren van de financiële waarde van het aangeschafte of vervaardigde kapitaalgoed met meerjarig nut dat vanaf dat moment als bezitting kan worden beschouwd.

Afschrijven

Het op methodische wijze ten laste van de exploitatie brengen van (een) kapitaalgoed(eren).

Afschrijving

Het bedrag van de waardevermindering in de boekhouding van (een) kapitaalgoed(eren).

Agio

Dit is het verschil tussen het bedrag waarvoor de lening wordt aangegaan en het hogere bedrag dat aan de geldnemer wordt uitgekeerd (bij disagio wordt een lager bedrag uitgekeerd).

Boekwaarde

Het verschil tussen de oorspronkelijke geactiveerde investering en de cumulatieve afschrijvingen op een bepaald moment.

Commerciële panden

Woningen en gebouwen welke commercieel worden geëxploiteerd of op termijn kunnen worden geëxploiteerd.

Componentenbenadering

De componentenbenadering houdt in dat verschillende samenstellende delen van een materieel vast actief afzonderlijk worden afgeschreven op basis van het individuele waardeverloop van die delen.

Financiële vaste activa

Zie vaste activa. Financiële vaste activa bestaan uit kapitaalgoederen zoals deelnemingen in andere organisaties, aandelen, langlopende verstrekte geldleningen en andere financiële vorderingen.

Groot onderhoud

Onderhoud van veelal ingrijpende aard dat op een groot deel van het object wordt uitgevoerd en na een langere gebruiksperiode moet worden verricht.

Immateriële vaste activa

Zie vaste activa. Immateriële vaste activa zijn vaste activa die niet tastbaar zijn. Voorbeelden hiervan zijn kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief.

Investerings

Het vastleggen van vermogen in een object waarvan het nut zich over meerdere jaren uitstrekt.

Investerings met een economisch nut

Investerings hebben economisch nut indien ze verhandelbaar zijn (er een markt voor is) en/of indien ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen, bijvoorbeeld door het vragen van rechten, heffingen, leges of prijzen.

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut genereren geen middelen, maar vervullen wel duidelijk een publieke taak. Het betreft investerings in bijvoorbeeld wegen, water en groenvoorzieningen.

Investeringskrediet

Goedgekeurd budget voor aanschaf of vervaardiging van een investerings(sgoed).

Kapitaallasten

De som van de periodieke afschrijving- en rentekosten.

Klein onderhoud

Onderhoud dat in het eerste jaar of het lopende planjaar op een klein gedeelte van het object wordt uitgevoerd.

Materiële vaste activa

Zie vaste activa. Voorbeelden hiervan zijn grond en gebouwen, machines en installaties, transportmiddelen en computers. Materiële vaste activa onderscheiden zich van immateriële en financiële vaste activa doordat zij stoffelijk van aard zijn.

Nieuwe of uitbreidingsinvesterings

Investerings ten behoeve van de ontwikkeling van nieuwe activiteiten of uitbreiding van de huidige activiteiten.

Omslagrente

De rekenrente waarmee de betaalde rente wordt verdeeld over de bestaande investerings in vaste activa.

Onderhanden werk

Elk werk dat op balansdatum nog niet kan worden afgesloten en bestemd is voor derden.

Onderhoud

Uitvoering van preventieve dan wel correctieve maatregelen om een object in goede staat (op een vooraf bepaald kwaliteitsniveau) te houden of te brengen.

Onderuitputting kapitaallasten

Onder onderuitputting kapitaallasten wordt verstaan het verschil tussen de geraamde en de werkelijke kapitaallasten voor ingebruikname van een actief. Onderuitputting ontstaat als de werkelijke kapitaallasten lager zijn dan de geraamde kapitaallasten dan wel als activering op een later tijdstip plaatsvindt.

Openbare ruimte

De publiekelijk toegankelijke ruimte die gevormd en begrensd wordt door de bebouwde ruimte.

Restwaarde

De restwaarde vertegenwoordigt de opbrengstwaarde die na de gebruikstermijn nog gerealiseerd kan worden, verminderd met de te maken kosten voor verwijdering of vernietiging van het activum.

Vaste activa

Bezittingen van een gemeente waarvan het daarvoor benodigde vermogen voor een periode langer dan een jaar is vastgelegd. Het zijn de bezittingen die een gemeente gebruikt voor de bedrijfsvoering, niet om te verkopen. In het BBV worden drie soorten vaste activa onderscheiden: immateriële vaste activa, materiële vaste activa en financiële vaste activa.

Verkrijgingsprijs

De inkoopprijs en de bijkomende kosten.

Vervaardigingsprijs

De aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van het actief kan worden toegerekend.

Vervanging

Maatregel om de kwaliteit van een object weer op het gestelde kwaliteitsniveau te brengen, toegepast aan het einde van de (economische) gebruiksduur indien groot- en klein onderhoud niet meer toereikend is, waardoor een nieuw actief ontstaat.

Vervangingsinvesteringen

Investeringen ten behoeve van de vervanging van een bestaand actief of als gevolg van economische veroudering of slijtage.

Vrijvallende kapitaallasten

Hieronder wordt verstaan het verschil tussen de geraamde kapitaallasten en de werkelijke kapitaallasten waarbij de geraamde lasten hoger zijn dan de werkelijke lasten. Vrijvallende kapitaallasten ontstaan indien het activum volledig is afgeschreven en nog in gebruik is en in de begroting kapitaallasten voor het betreffende actief zijn opgenomen.

Waarderen

Het toekennen van een waarde aan een kapitaalgoed.

Bijlage 2 Relevante artikelen Financiële Verordening en Besluit Begroting en Verantwoording

Financiële Verordening

Artikel 4. Inrichting programmabegroting en gemeenterekening

1. Bij de programmabegroting worden onder elk van de programma's op productniveau de lasten en baten aangegeven en bij de gemeenterekening worden onder elk van de programma's op productniveau de gerealiseerde lasten en baten weergegeven.
2. Bij de uiteenzetting van de financiële positie in de begroting worden de benodigde investeringskredieten weergegeven, opgedeeld naar investeringen met economisch nut en investeringen met maatschappelijk nut.
3. In de gemeenterekening wordt van de investeringen de uitputting van de geautoriseerde investeringskredieten en de actuele raming van de totale uitgaven weergegeven.

Artikel 8. Waardering & afschrijving vaste activa

1. Activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs.
2. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten.
3. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van het actief kan worden toegerekend; in dat geval vermeldt de toelichting dat deze rente is geactiveerd.
4. Passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, met uitzondering van voorzieningen die tegen contante waarde zijn gewaardeerd.
5. Immateriële vaste activa worden in principe zo snel mogelijk afgeschreven.
6. Op de materiële vaste activa met economisch nut, zoals bedoeld in artikel 35 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV), wordt jaarlijks afgeschreven volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur.
7. Activa met een meerjarig maatschappelijk nut, zoals bedoeld in artikel 35 van het BBV, worden onder aftrek van bijdragen van derden en bestemmingsreserves ten laste van de exploitatie gebracht. De volgende materiële vaste activa met maatschappelijk nut worden in afwijking van het bovenstaande, geactiveerd: infrastructurele werken, wegen, verkeersregelininstallaties en openbare verlichting.
8. Het materiële vaste activum wordt geactiveerd in het jaar van ingebruikname. De afschrijving start met ingang van het daaropvolgende begrotingsjaar.
9. Het college biedt ten minste elke vier jaren een nota activeren en afschrijven aan met spelregels omtrent het activerings- en afschrijvingsbeleid. De uitgangspunten in dit artikel worden hierin verder uitgewerkt, de te hanteren afschrijvingstermijnen maken daar ook onderdeel van uit. De nota wordt door de raad vastgesteld.

Artikel 16. Onderhoud kapitaalgoederen

1. Het college biedt tenminste eens in de vier jaar de volgende plannen aan: wegenbeleidsplan, gemeentelijk rioleringsplan, kwaliteitsplan groenonderhoud en beleidsplan Openbare verlichting. De plannen geven het kader weer voor de inrichting van het onderhoud en het beoogde onderhoudsniveau. In de plannen staat ook vermeld wat de (meerjarige) financiële consequenties zijn van de plannen in relatie tot de meerjarencijfers van de begroting en het meerjarig budgettaire beslag. De plannen worden door de raad vastgesteld.
2. Het Gemeentelijk Vastgoedbedrijf stelt eens in de vier jaar de Vastgoednota op. Hierin wordt ook inzicht gegeven in het Meerjaren Onderhoudsplan voor gebouwen. Dit plan geeft inzicht in de onderhoudskwaliteit. De vastgoednota wordt door de raad vastgesteld.
3. Bij de gemeenterekening doet het college in de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen verslag van de financiële consequenties en de voortgang van het geplande onderhoud aan openbare verlichting, groen, wegen, riolering en water, vastgoed, onderwijsgebouwen en sportaccommodaties.

Besluit Begroting en Verantwoording

De uiteenzetting van de financiële positie en de toelichting

Artikel 20

1. De uiteenzetting van de financiële positie bevat een raming voor het begrotingsjaar van de financiële gevolgen van het bestaande en het nieuwe beleid dat in de programma's is opgenomen.
2. Afzonderlijke aandacht wordt ten minste besteed aan:
 - a. de jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume;
 - b de investeringen; onderscheiden in investeringen met een economisch nut en investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut;
 - c. de financiering;
 - d. de stand en het verloop van de reserves;
 - e. de stand en het verloop van de voorzieningen.

De meerjarenraming en de toelichting

Artikel 22

1. De meerjarenraming bevat een raming van de financiële gevolgen voor de drie jaren volgend op het begrotingsjaar, waaronder de baten en de lasten van het bestaande en het nieuwe beleid dat in de programma's is opgenomen.
2. Artikel 20, tweede lid, is van overeenkomstige toepassing.

Hoofdindeling van de balans

Artikel 33

Onder de vaste activa dienen afzonderlijk te worden opgenomen de immateriële, de materiële en de financiële vaste activa.

Artikel 34

In de balans worden onder de immateriële vaste activa afzonderlijk opgenomen:

- a. kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio;
- b. kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief.

Artikel 35

1. In de balans worden onder de materiële vaste activa afzonderlijk opgenomen:

- a. investeringen met een economisch nut;
 - b. investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.
2. Van de materiële vaste activa wordt aangegeven welke in erfpacht zijn uitgegeven.

Artikel 36

In de balans worden onder de financiële vaste activa afzonderlijk opgenomen:

- a. kapitaalverstrekkingen aan:
 - 1. deelnemingen;
 - 2. gemeenschappelijke regelingen;
 - 3. overige verbonden partijen;
- b. leningen aan:
 - 1. woningbouwcorporaties;
 - 2. deelnemingen;
 - 3. overige verbonden partijen;
- c. overige langlopende leningen;
- d. overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;
- e. bijdragen aan activa in eigendom van derden.

Toelichting op de balans

Artikel 51

In de toelichting op de balans wordt aangegeven volgens welke methoden de afschrijvingen worden berekend. Ook wordt aangegeven welke investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut worden geactiveerd, welke afschrijvingstermijn hiervoor wordt voorzien en welke reserves hiervoor naar verwachting beschikbaar zullen zijn.

Artikel 52

- 1. In de toelichting op de balans worden onder de materiële vaste activa afzonderlijk opgenomen:
 - a. gronden en terreinen;
 - b. woonruimten;
 - c. bedrijfsgebouwen;
 - d. grond-, weg- en waterbouwkundige werken;
 - e. vervoermiddelen;
 - f. machines, apparaten en installaties;
 - g. overige materiële vaste activa.
- 2. In de toelichting op de balans wordt het verloop van de activa, als bedoeld in het eerste lid, gedurende het begrotingsjaar, in een sluitend overzicht weergegeven. Daaruit blijken, voor zover van toepassing:
 - a. de boekwaarde aan het begin van het begrotingsjaar;
 - b. de investeringen of desinvesteringen;
 - c. de afschrijvingen;
 - d. bijdragen van derden direct gerelateerd aan een actief;
 - e. afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen;
 - f. de boekwaarde aan het einde van het begrotingsjaar.

Waarderen, activeren en afschrijven

Artikel 59

- 1. Alle investeringen met een economisch nut worden geactiveerd.
- 2. Investerings hebben een economisch nut indien ze verhandelbaar zijn en/of indien ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen.
- 3. In afwijking van het eerste lid worden kunstvoorwerpen met een cultuur - historische waarde niet geactiveerd.

4. Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut kunnen worden geactiveerd.

Artikel 60

Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief kunnen worden geactiveerd indien:

- a. het voornemen bestaat het actief te gebruiken of te verkopen;
- b. de technische uitvoerbaarheid om het actief te voltooien vaststaat;
- c. het actief in de toekomst economisch of maatschappelijk nut zal genereren;
- d. de uitgaven die aan het actief zijn toe te rekenen betrouwbaar kunnen worden vastgesteld.

Artikel 61

Bijdragen aan activa in eigendom van derden kunnen worden geactiveerd, indien:

- a. er sprake is van een investering door een derde;
- b. de investering bijdraagt aan de publieke taak;
- c. de derde zich heeft verplicht tot het daadwerkelijk investeren, op een wijze zoals is overeengekomen en;
- d. de bijdrage kan worden teruggevorderd, indien de derde in gebreke blijft of de provincie onderscheidenlijk gemeente anders recht kan doen gelden op de activa die samenhangen met de investering.

Artikel 62

1. Alle vaste activa worden voor het bedrag van de investering geactiveerd.
2. In afwijking van het eerste lid mogen bijdragen van derden die in directe relatie staan met een actief op de waardering daarvan in mindering worden gebracht.
3. In afwijking van het eerste lid mogen reserves in mindering worden gebracht op investeringen, als bedoeld in artikel 59, het vierde lid.

Artikel 63

1. Activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs.
2. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en bijkomende kosten.
3. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van het actief kan worden toegerekend; in dat geval vermeldt de toelichting dat deze rente is geactiveerd.
4. Voor in erfpacht uitgegeven gronden geldt de uitgifteprijs van de eerste uitgifte als verkrijgingsprijs. Gronden in eeuwigdurende erfpacht worden gewaardeerd tegen registratiewaarde.
5. Van activa waarvan de bestemming verandert, wordt de actuele waarde van de nieuwe bestemming in de toelichting op de balans opgenomen.
6. In afwijking van het eerste lid is waardering tegen actuele waarde toegestaan voor de activa van de Nazorgfondsen bedoeld in artikel 15.47 van de Wet milieubeheer.
7. Passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, met uitzondering van voorzieningen die tegen contante waarde zijn gewaardeerd.
8. Eventuele voorzieningen wegens oninbaarheid worden met de nominale waarde van leningen en vorderingen verrekend.

Artikel 64

1. De afschrijvingen geschieden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar.
2. Slechts om gegronde redenen mogen de afschrijvingen geschieden op andere grondslagen dan die welke in het voorafgaande begrotingsjaar zijn toegepast. De reden voor de verandering wordt in de toelichting op de balans uiteengezet. Tevens wordt inzicht gegeven in haar betekenis voor de financiële positie en voor de baten en de lasten aan de hand van aangepaste cijfers voor het begrotingsjaar of voor het voorafgaande begrotingsjaar.

3. Op vaste activa met een beperkte levensduur wordt jaarlijks afgeschreven volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige levensduur.
4. In afwijking van het eerste en het derde lid kan er op activa, bedoeld in artikel 59, vierde lid, extra worden afgeschreven.
5. In afwijking van het derde lid is de afschrijvingsduur voor de immateriële vaste activa, bedoeld in artikel 34 onder a, maximaal gelijk aan de looptijd van de lening.
6. In afwijking van het derde lid is de afschrijvingsduur voor de immateriële vaste activa, bedoeld in artikel 34 onder b, ten hoogste vijf jaar.

Artikel 65

1. Naar verwachting duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.
2. Voorraden en deelnemingen worden tegen de marktwaarde gewaardeerd indien de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs.
3. Een actief dat buiten gebruik wordt gesteld wordt afgewaardeerd op het moment van buitengebruikstelling, indien de restwaarde lager is dan de boekwaarde.

Overgangs- en slotbepalingen

Artikel 76

1. In afwijking van artikel 63, eerste lid, worden activa, die op 31 december 1994 tegen actuele waarde zijn gewaardeerd, volgens de op dat moment aanwezige boekwaarde voor de rest van de periode afgeschreven.
2. In afwijking van artikel 62, eerste lid, worden alle activa waar voor 31 december 2003 reserves op in mindering zijn gebracht op de waarde volgens de op 31 december 2003 aanwezige boekwaarde voor de rest van de periode afgeschreven.

Bijlage 3 Afschrijvingstermijnen⁶

Investerings met economisch nut		
A	50 jaar	- aanleg en vervanging van riolen
B	40 jaar	- gebouwen met een permanent karakter - wand- en keldergraven
C	30 jaar	- verbeteringsmaatregelen en bouwkundige constructies rioleringen - aanleg stadsverwarming - onderlaag kunstgrasvelden
D	25 jaar	- renovatie/upgrading/aanpassing gebouwen - grassportvelden - parkeerterreinen
E	20 jaar	- kassen - relining van riolen
F	15 jaar	- kantoormeubilair - technische installaties in bedrijfsgebouwen - mechanische onderdelen riolen - veldafscheidingen/hekwerken - toplagen kunstgras - sporttechnische inventaris (vloeren, tribunes) - tractoren -
G	10 jaar	- elektrotechnische installaties riolen - herstellen riolen - veiligheidsvoorzieningen gebouwen - schoolmeubilair - aanleg (tijdelijke) voorzieningen aan terreinen - gebouwen met tijdelijk karakter - inventarissen magazijnen, kantines en productieafdelingen - herinrichting gebouwen - machines/schaftwagens - zwaar materieel openbare ruimte - steigermateriaal - toplaag atletiekbanen - parkeersystemen
H	5 jaar	- zware transportmiddelen/aanhangwagens en schuiten - personenauto's en ander rollend materieel - automatiseringsapparatuur zonder bewegende delen/ applicatie-implementaties voor grote systemen - overige inventarissen - gereedschappen - telefooncentrales
I	4 jaar	- kosten voor onderzoek en ontwikkeling
J	3 jaar	- automatiseringsapparatuur met bewegende delen/ applicatie-implementaties voor kantoorautomatisering
K	geen	- gronden en terreinen - deelnemingen/aandelen

⁶ De diverse activa van de Brandweer zijn niet langer opgenomen in deze bijlage. De Brandweer gaat per 1 januari 2013 over naar de Veiligheidsregio Twente.

Investeringsen met maatschappelijk nut		
A	40 jaar	- infrastructurele werken
B	10 jaar	- wegen
C	10 jaar	- verkeersregelininstallaties
D	8 jaar	- openbare verlichting